

วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

การตีความ แปลความ ขยายความเรื่องที่อ่าน

การแปลความ หมายถึง การอ่านที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจ
เนื้อหาที่อ่าน เริ่มจากการแปลความหมายของคำที่ไม่รู้ความหมาย
หรือแปลคำศัพท์จากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง
หรือการแปลความจากรูปภาพและเครื่องหมายต่างๆ

๑. ภาษาไทยเป็นวิชาที่ห้ญมก

ความหมาย – ง่าย

๒. นารีเลี้ยงลูกราวกับไขในหิน

ความหมาย – ทะนุถนอมมก

---

๓. วัดนี้ชาวต่างประเทศเรียกกันจนติดปากว่า วัดหินอ่อน

ความหมาย – วัดเบญจมบพิตร

๔. ผู้หญิงคนนั้นแต่งตัวเหมือนกาคาบพริก

ความหมาย – ใส่เสื้อผ้าสีตรงข้ามกับสีผิวของตนเอง

๕. เบ็้่มไม่เคยกั้วใคร เพราะพี่ชายมันขาใหญ่

ความหมาย – มีอิทธิพล, นักเลง

๖. วันนีั้ผมโคคร่ม แต่โซคร้ายร่วมไม่กาง

ความหมาย – หนีเรียน, หนีไม่พ้น

๗. มิทันสั่งสกุณาภิ๋นไป

ความหมาย – นก

การอ่านเพื่อความ

การตีความ หมายถึง การชี้ หรือ กำหนดความหมาย ให้
ความหมาย หรือ อธิบาย ใ้ หรือ ปรับให้เข้าใจเจตนา และ
ความมุ่งหมายเพื่อความถูกต้อง

การตีความจากการอ่าน เป็นผลของการทดสอบ

ความเข้าใจ ความคิด ความรู้จากการอ่าน การตีความ

เป็นเรื่องของความยุ่งยากในการปฏิบัติ คือ ไม่มีตำรา

หรือทฤษฎีใดที่จะกำหนดไว้ตายตัว

หรือกล่าวถึงกลวิธีไว้เหมือนกับการอ่าน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. การตีความจากการอ่านของแต่ละบุคคล

อาจแตกต่างกันได้ ไม่ควรกังวลหรือขัดแย้งกัน

ควรถือเป็นความคิดสร้างสรรค์ในการที่จะได้ใช้ความคิด

โดยอิสระตามหลักแห่งเหตุและผล

๒. “วัย” เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การตีความ
แตกต่างกันได้ จะเห็นได้จากการเลือกประเภทของหนังสือ
ย่อมแตกต่างกันไปตามความยากง่าย ความซับซ้อน
ความคิด ความรู้ ย่อมแตกต่างกันไปตามวัย

ในเยาว์วัย ถ้าเราเคยอ่านเรื่องใดก็ตาม
ก็อาจจะมีความรู้สึกนึกคิดอย่างหนึ่ง เมื่อเติบโตขึ้น
ลองกลับมาอ่านอีกในเรื่องเดียวกัน จะเห็นว่าความคิด
ความซาบซึ้งจะแตกต่างกันออกไป

๓. “ประสบการณ์” เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้
ผลจากการอ่านแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากความชอบ
หรือไม่ชอบอ่านหนังสือต่างประเภทกัน

และการที่ผู้ใดได้เคยประสบกับเหตุการณ์ใด
เมื่อได้อ่านเรื่องที่ตรงกับประสบการณ์ของตน
ก็สามารถที่จะตีความข้อความนั้นๆ ได้อย่างดี
เช่น ผู้ที่ตกอยู่ในความรัก จะสามารถตีความบทประพันธ์ต่อไปนี้
ได้ดีกว่าผู้ที่ยังไม่เคยประสบกับความรัก

สายหยุดหยุดกลิ่นฟุ้ง ยามสาย

สายบ่หยุดเสน่หาย

ห่างเศร้า

ก็คืนก็วันวาย

วางเทวษ ราแม่

ถวิลทุกขวบกำเช้า

หยุดได้นั้นใด

(ลิลิตตะเลงพ่าย)

๔. ความเข้าใจในถ้อยคำหรือความหมายของคำ

ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากของการตีความ การตีความได้ดีนั้น

จะต้องเข้าใจถ้อยคำนั้นอย่างดีเสียก่อน

๕. ความเข้าใจในการหาเรื่องอื่นๆ มาเปรียบเทียบ
หรือ การรู้จักลากข้อความที่ใกล้เคียงกัน เกี่ยวข้องกัน
ไม่กล่าวไปตามตัวอักษร เช่น “เห็นช้างขี้ อย่าขี้ตามช้าง”
ตีความตามอักษร จะได้ว่า

“อันมุลช่างนั้นใหญ่กว่ามุลคน ฉะนั้นอย่าทำตามช่าง”

ซึ่งเนื้อแท้ของข้อความก็คือ “การรู้จักประมาณ

ตามอัธภาพของตน” หรือถ้าเป็นเรื่องของการเขียนอธิบาย

จะได้ว่า “จะทำอะไรก็ควรดูฐานะของตนเองเสียก่อน

ไม่ควรเอาอย่างคนอื่นที่เขาฐานะดีกว่าเรา”

๖. ความเข้าใจในการใช้ถ้อยคำในการอธิบายข้อความ
ที่จะตีความ ซึ่งเป็นการยากสำหรับบางคนที่เข้าใจเนื้อเรื่อง
ดีทั้งหมด แต่อธิบายไม่ได้ ซึ่งปัญหานี้มักเกิดขึ้นได้กับทุกคน
ถึงแม้ว่าจะจะเป็นนักอธิบาย บางครั้งเข้าใจแต่ไม่รู้จะอธิบาย
ออกมาอย่างไรดีจึงจะตรงกับที่ตนรู้และเข้าใจ

หลักในการตีความจากการอ่าน

๑. อ่านเรื่องที่จะตีความให้ละเอียด สรุปเรื่องทีอ่าน

ด้วยความเข้าใจของตนเอง

๒. จับจุดสำคัญและประเด็นความคิดของผู้เขียนให้ได้

๓. พิจารณาเหตุผลอย่างรอบคอบ นำมาประมวลเข้ากับ

ความคิดของตนเอง พิจารณาว่าข้อความนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

๔. พยายามทำความเข้าใจกับถ้อยคำบางคำ

ที่เห็นว่ามีความสำคัญ และตรวจดูบริบทหรือสิ่งแวดล้อมนั้น

ได้กำหนดความหมายของคำนั้นอย่างไร

๕. ควรเข้าใจว่า “การตีความ” ไม่ใช่ “การวิจารณ์”
ฉะนั้นจะต้องตัด “ความดี” “ไม่ดี ” “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ”
ออกไปให้หมด ซึ่งจะสามารถบอกได้ฉะนั้นว่าข้อความนั้น
กล่าวถึงอะไร ตามประเด็นที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น

มณีรัตน์

รุจิเลิศก็อาจหา

เพราะมีวิชคำ

และคนก็มั่งมี

แต่ก็จะหาซึ่ง

ภริยาและมิตรดี

พิทรัพย์ยะมากมี

ก็บ่อได้ประคองใจ

(มัทนะพาธา)

จากบทประพันธ์นี้ตีความได้ว่า

“ความมั่งมีสามารถที่จะซื้อเพชรนิลจินดาได้
แต่ความมั่งมีอาจจะห้ามิตรและภริยาที่ดีได้”

หรือ “หาอะไรก็หาได้ถ้ามีเงิน

แต่เงินมีอาจจะห้ามิตรกับภริยาที่ดีได้”

๖. ควรเรียบเรียงถ้อยคำในการตีความ

ไม่ว่าจะด้วยการพูด หรือการเขียนก็ตาม

ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน

๓. ต้องระลึกเสมอว่า การตีความจากการถอดคำประพันธ์
คือ การถอดคำประพันธ์ จะต้องเรียบเรียงจากถ้อยคำ
ของบทประพันธ์เดิมมาเป็นร้อยแก้ว โดยครบทั้งคำ
ทั้งความและครบทั้งสรรพนาม

แต่การตีความนั้น จับเอาแต่ใจความสำคัญ
จะคงคำของข้อความเดิมได้แต่มีใช้ทั้งหมด
และจะต้องเปลี่ยนสรรพนามเป็นบุรุษที่สาม
ถ้าข้อความนั้นมีสรรพนาม

การขยายความ

การขยายความ คือ การนำรายละเอียดมาพูด
หรืออธิบายเสริมความคิดหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง
ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น อาจเป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ให้เหตุผล
ยกตัวอย่างประกอบ หรือมีการอ้างอิงเปรียบเทียบให้ได้
เนื้อความกว้างขวางออกไป จนเป็นที่เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

ความ โศกเกิดจากความรัก ความกลัวก็เกิดจากความรัก
ผู้ที่ละความรักเสียได้ ก็ไม่โศกไม่กลัว

(พุทธสุภายิต)

ขยายความได้ว่า

เมื่อบุคคลมีความรักต่อสิ่งใดหรือคนใด

เขาก็ต้องการให้สิ่งนั้น คนนั้นคงอยู่กับเขาตลอดไป

มนุษย์โดยทั่วไปย่อมจะกลัวว่าสิ่งนั้นๆ หรือคนที่ตนรัก

จะสูญหายหรือจากเขาไป

ด้วยธรรมดาแล้วทุกสิ่งอย่างย่อมเปลี่ยนแปลง
สูญสลายไปตามสภาพการณ์ ถ้าบุคคลรู้ความจริงข้อนี้
เขาก็จะไม่โศกไม่กลัวต่อไป

๑. ข้อใดไม่ใช่หลักการอ่านตีความ

ก. การอ่านตีความไม่จำเป็นต้องอ่านเรื่องให้ละเอียด

ข. การถอดคำประพันธ์ในบทร้อยกรองคือการอ่านตีความ

ค. คิดหาเหตุผลอย่างรอบคอบก่อนนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตน

ง. วิพากษ์ วิวิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านตามความรู้สึก

และความคิดของตน

๒. “ไม่มีใครไม่เคยไม่ผิดพลาด   ไม่มีใครไม่เคยพลาดมาแต่ต้น
เมื่อมีเมฆย่อมมีความมืดมน   หลังพายุผ่านพื้นจึงสร้างซา”

“เมื่อมีเมฆย่อมมีความมืดมน” มีความหมายว่าอย่างไร

ก. เมื่อมีความผิดพลาดย่อมมีความสมหวัง

ข. เมื่อมีชีวิตย่อมพบกับอุปสรรค

ค. เมื่อมีความผิดหวังย่อมพบกับความเสียใจ

ง. เมื่อมีอุปสรรคก็ย่อมพบกับความผิดหวัง

๓. จากข้อความในข้อ ๒ ตีความด้านน้ำเสียงได้ว่าอย่างไร

ก. ความผิดหวังคือพลังของชีวิต

ข. สู้แล้วยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลัง

ค. ทุกคนยอมผ่านความผิดพลาดมาก่อน

ง. เมื่ออุปสรรคผ่านพ้นไปแล้วยอมความสมหวังได้

๔. “ชีวิตวนเวียนวันผันผ่านพบ   กว่าดินกลบร่างลับชีพดับสูญ
คนละคนปนเกลศเหตุมั่วมุล   จะคิดพูนเพิ่มกุศลดูหม่นมัว”

น้ำเสียงของผู้เขียนคำประพันธ์ข้างต้นตรงกับข้อใด

ก. วิตก

ข. สั่งเวช

ค. สิ้นหวัง

ง. เบื่อหน่าย

๕. “ส่วนพระราชนั้น ใครบ้างนึกว่าจะได้ปัญญา
จากพระราชา ใครบ้างไปหาพระราชาในขณะที่ต้องการพบ
ผู้เฉลียวฉลาด ส่วนตัวข้าพเจ้า(เวตาล) นี้พิศวงว่า พระองค์
จะตัดสินใจได้บ้างกระมังว่า นางนั้นควรเป็นของชายคนใด
โดยทางที่ชอบ” จากข้อความข้างต้นสะท้อนลักษณะพิเศษ
ของผู้พูดในด้านใดเด่นชัดที่สุด

ก. ผู้พูด รู้จักใช้จิตวิทยาในการพูด

ข. ผู้พูด ใช้สำนวนภาษาไพเราะ สละสลวย

ค. ผู้พูด ให้เกียรติคู่สนทนา แสดงมารยาทในการพูดดี

ง. ผู้พูด พูดจาเสียดสี พูดประชดประชัน

ซึ่งผิดหลักการพูดที่ดี

สาระสำคัญ

๑. การอ่านจับใจความ เป็นการอ่านที่มุ่งเน้นจับใจความสำคัญของเรื่อง
ที่แทรกอยู่ในย่อหน้า แต่ละย่อหน้า ประโยคใจความสำคัญ
อาจแทรกอยู่ประโยคแรกของย่อหน้า กลางย่อหน้า ประโยคสุดท้าย
หรือประโยคแรกและประโยคสุดท้ายก็ได้
ขึ้นอยู่กับกลวิธีการเขียน

สาระสำคัญ

๒. การอ่านสรุปความ เป็นการอ่านเก็บสาระ
ของเรื่องราวทั้งหมด ซึ่งผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างละเอียด
ตลอดทั้งเรื่อง แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

สาระสำคัญ

๓. การอ่านตีความ เป็นการอ่านในระดับที่ลึกกว่า
การอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้อ่านจะต้องตีความจากคำ
ประโยคและองค์ประกอบอื่นๆ
ซึ่งอาจสื่อความหมายโดยตรง หรือโดยนัย